Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

23. května 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) č. 650/2012 – Článek 3 odst. 1 písm. g) a i) – Pojem ‚rozhodnutí' v dědických věcech – Pojem ‚veřejná listina' v dědických věcech – Právní kvalifikace vnitrostátního dědického osvědčení – Článek 3 odst. 2 – Pojem ‚soud' – Neoznámení Evropské komisi ze strany členského státu notářů jakožto nesoudních orgánů vykonávajících soudní funkce stejně jako soudy"

Ve věci C-658/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Okręgowyho w Gorzowie Wielkopolskim (krajský soud ve Velkopolském Hořově, Polsko) ze dne 10. října 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 24. listopadu 2017, v řízení zahájeném na návrh

WB

za účasti:

Przemysławy Bac, jednající jako notářka,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, C. Toader (zpravodajka), A. Rosas, L. Bay Larsen a M. Safjan, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. listopadu 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za WB M. Krzymuskim, radcem prawnym,

– za P. Bac, jednající jako notářka, M. Margoński, zastępcem notarialnym,

– za polskou vládu B. Majczynou, S. Żyrek a E. Borawskou-Kędzierskou, jako zmocněnci,

– za německou vládu T. Henzem a M. Hellmannem, jako zmocněnci,

– za španělskou vládu S. Jiménez Garcíou, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: polština.

– za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a G. Koósem, jakož i M. M. Tátrai, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi M. Wilderspinem a S. L. Kalédou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 28. února 2019,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 odst. 1 písm. g) a i) a odst. 2, čl. 39 odst. 2, čl. 46 odst. 3 písm. b) a článku 79 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107), jakož i výkladu příloh 1 a 2 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1329/2014 ze dne 9. prosince 2014, kterým se stanoví formuláře uvedené v nařízení č. 650/2012 (Úř. věst. 2014, L 359, s. 30).

2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení zahájeného WB proti Przemysławě Bac, notářce usazené v Słubici (Polsko), pro účely vydání mimo jiné kopie dědického osvědčení vydaného touto notářkou.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 650/2012

3 Body 20 až 22 a 62 odůvodnění nařízení č. 650/2012 znějí takto:

„(20) Toto nařízení by mělo respektovat jednotlivé systémy vypořádání dědických záležitostí, jež se uplatňují v členských státech. Pro účely tohoto nařízení by proto měl být pojem ‚soud' vykládán široce tak, aby zahrnoval nejen soudy v pravém slova smyslu vykonávající soudní funkce, ale také notáře a rejstříkové úřady v některých členských státech, kteří nebo které v určitých dědických záležitostech vykonávají soudní funkce stejně jako soudy, a notáře a právní odborníky, kteří v některých členských státech vykonávají v konkrétních dědických věcech soudní funkce na základě zmocnění soudu. Na všechny soudy ve smyslu tohoto nařízení by se měla vztahovat pravidla příslušnosti, která jsou v něm stanovena. Naproti tomu by pojem ‚soud' neměl zahrnovat nesoudní orgány členských států, které mají podle vnitrostátních právních předpisů pravomoc jednat v dědických věcech, jako jsou například notáři ve většině členských států, v nichž v souladu s běžnou praxí nevykonávají soudní funkce.

(21) Toto nařízení by mělo umožnit, aby všichni notáři, kteří mají pravomoc jednat v členských státech v dědických věcech, mohli tuto pravomoc vykonávat. Otázka, zda jsou notáři v konkrétním členském státě vázáni pravidly pro určení příslušnosti stanovenými v tomto nařízení, by měla záviset na tom, zda se na ně pro účely tohoto nařízení vztahuje pojem ‚soud'.

(22) Rozhodnutí vydaná notáři v dědických věcech v členských státech by měla obíhat podle tohoto nařízení. Pokud notáři vykonávají soudní funkce, jsou vázáni pravidly pro určení příslušnosti a jimi vydaná rozhodnutí by měla obíhat v souladu s ustanoveními o uznávání, vykonatelnosti

a výkonu rozhodnutí. Pokud notáři nevykonávají soudní funkce, nejsou pravidly pro určení příslušnosti vázáni a jimi vydané veřejné listiny by měly obíhat v souladu s ustanoveními o veřejných listinách.

[…]

(62) ‚Pravosť veřejné listiny by měla být autonomním pojmem, který by měl zahrnovat prvky jako její původnost, splnění formálních náležitostí, pravomoc orgánu, jenž listinu vyhotovil, a postup, jímž je vyhotovena. Zároveň by měl zahrnovat faktické prvky zapsané do veřejné listiny příslušným orgánem, jako například skutečnost, že uvedené strany se před tento orgán dostavily v uvedený den a učinily uvedená prohlášení. Strana, jež si přeje napadnout pravost veřejné listiny, by tak měla učinit u příslušného soudu v členském státě původu této veřejné listiny podle práva uvedeného členského státu.“

4 Článek 3 tohoto nařízení stanoví:

„1. Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[…]

g) ‚rozhodnutím‘ každé rozhodnutí v dědických věcech vydané soudem členského státu bez ohledu na to, jak je toto rozhodnutí označeno, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem;

[…]

i) ‚veřejnou listinou‘ dokument v dědické věci, který byl formálně vyhotoven nebo zaregistrován jako veřejná listina v některém členském státě a jehož pravost:
   i) se vztahuje na podpis i na obsah listiny a
   ii) byla ověřena orgánem veřejné moci či jiným orgánem zmocněným pro tento účel členským státem původu.

2. Pro účely tohoto nařízení se ‚soudem‘ rozumějí veškeré soudní orgány a všechny ostatní orgány a právní odborníci s pravomocí v dědických věcech, kteří vykonávají soudní funkce nebo jednají na základě zmocnění soudním orgánem nebo pod dohledem soudního orgánu, jestliže tyto ostatní orgány a právní odborníci nabízejí záruky nestrannosti a práva všech stran být vyslechnut a jestliže jejich rozhodnutí vydaná podle práva členského státu, v němž působí:

a) mohou být napadena před soudním orgánem nebo jím přezkoumána; a

b) mají obdobnou sílu a účinky jako rozhodnutí soudního orgánu v téže věci.

Členské státy informují [Evropskou K]omisi o ostatních orgánech a právních odbornících uvedených v prvním pododstavci v souladu s článkem 79.“

5 Článek 59 odst. 1 druhý pododstavec tohoto nařízení stanoví:

„Osoba, jež má v úmyslu použít veřejnou listinu v jiném členském státě, může požádat orgán, který listinu vyhotovil v členském státě původu, aby vyplnil formulář stanovený poradním postupem podle čl. 81 odst. 2 a popsal v něm důkazní účinky, které daná veřejná listina vyvolává v členském státě původu.“

6 Článek 79 odst. 1 a 2 nařízení č. 650/2012 stanoví:

„1. Komise na základě informací členských států stanoví seznam ostatních orgánů a právních odborníků podle čl. 3 odst. 2.

2. Členské státy oznámí Komisi všechny následné změny informací uvedených na tomto seznamu. Komise seznam odpovídajícím způsobem změní.“

Prováděcí nařízení č. 1329/2014

7 Článek 1 odst. 1 a 2 prováděcího nařízení č. 1329/2014 stanoví:

„1. Formulář, který má být použit pro potvrzení týkající se rozhodnutí v dědických věcech podle čl. 46 odst. 3 písm. b) nařízení […] č. 650/2012, je formulář I stanovený v příloze 1.

2. Formulář, který má být použit pro potvrzení týkající se veřejné listiny v dědických věcech podle čl. 59 odst. 1 a čl. 60 odst. 2 nařízení […] č. 650/2012, je formulář II stanovený v příloze 2.“

Polské právo

Notářský řád

8 Ustawa Prawo o notariacie (notářský řád) ze dne 14. února 1991 (Dz. U. č. 22, položka 91), ve znění zákona ze dne 13. prosince 2013 (Dz. U. z roku 2014, položka 164) (dále jen „notářský řád“), v článku 4 stanoví, že notáři vedou svoji kancelář.

9 Podle čl. 5 odst. 1 notářského řádu jsou notáři za svou činnost odměňováni na základě dohody s účastníky v mezích sazeb stanovených podle čl. 5 odst. 3 tohoto řádu ministrem spravedlnosti po dohodě s ministrem financí a po konzultaci se Státní notářskou radou.

10 Vydávání dědických osvědčení polskými notáři se řídí články 95a až 95p notářského řádu.

11 Článek 95b notářského řádu stanoví:

„Před vyhotovením dědického osvědčení sepíše notář za účasti všech dotčených osob, s přihlédnutím k článku 95ca, dědický protokol.“

12 Článek 95c odst. 1 a 2 notářského řádu stanoví:

„1. Při sepisování dědického protokolu poučí notář přítomné osoby o povinnosti uvést všechny skutečnosti, které jsou obsahem protokolu, a o trestní odpovědnosti za uvedení nepravdivých prohlášení.

2. Dědický protokol obsahuje zejména:

1) souhlasnou žádost o vydání dědického osvědčení podanou osobami účastnícími se sepisování protokolu.

[…]“

13 Článek 95ca odst. 1 a 3 notářského řádu stanoví:

„1. Na žádost dotčené osoby a za její účasti vyhotoví notář návrh dědického protokolu.

[…]

3. Dotčená osoba v prohlášení učiněném před notářem, který vyhotovil návrh dědického protokolu, nebo před jiným notářem potvrdí údaje obsažené v návrhu dědického protokolu a vyjádří souhlas se sepsáním dědického protokolu v souladu s tímto návrhem.“

14 Článek 95e notářského řádu zní následovně:

„1. Po sepsání dědického protokolu vyhotoví notář dědické osvědčení, nemá-li pochybnosti o pravomoci tuzemských soudů, obsahu příslušného cizího práva, osobě dědice, výši dědických podílů, a v případě, kdy zůstavitel zřídí odkaz *per vindicationem*, ani o osobě, v jejíž prospěch je odkaz *per vendicationem* zřízen, a předmětu odkazu.

2. Notář odmítne vyhotovit dědické osvědčení, pokud:

1) ve vztahu k pozůstalosti bylo již dříve vyhotoveno dědické osvědčení nebo vydáno usnesení o potvrzení nabytí dědictví;

2) při vyhotovování dědického protokolu vyjdou najevo skutečnosti nasvědčující tomu, že při jeho vyhotovování nebyly přítomny všechny osoby, které by mohly být zákonnými dědici nebo dědici ze závěti anebo osobami, v jejichž prospěch zřídil zůstavitel odkazy *per vindicationem*, anebo že existují nebo existovaly závěti, které nebyly otevřeny nebo oznámeny;

[…]

4) ve věci nemají pravomoc tuzemské soudy.

3. Má-li pozůstalost připadnout obci [nebo Skarbowi Państwa (státní pokladna, Polsko)] jako zákonnému dědici a důkazy předložené dotčenou osobou nejsou pro účely vyhotovení dědického osvědčení dostatečné, může notář vyhotovit dědické osvědčení teprve poté, co dědice vyrozumí vyhláškou na náklady dotčené osoby. Ustanovení článků 673 a 674 [kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád)] se použijí obdobně.“

15 Článek 95j notářského řádu stanoví:

„Dědické osvědčení zapsané do rejstříku má účinky pravomocného usnesení o potvrzení nabytí dědictví.“

16 Článek 95p notářského řádu stanoví:

„Hovoří-li se v jiných předpisech o usnesení o potvrzení nabytí dědictví, je třeba jím rozumět i dědické osvědčení zapsané do rejstříku. […]“

Občanský zákoník

17 Článek 1025 odst. 2 kodeksu cywilnyho (občanský zákoník) stanoví, že „[o]soba, které bylo potvrzeno nabytí dědictví nebo vydáno dědické osvědčení, se považuje za dědice“.

18 Článek 1027 občanského zákoníku stanoví, že „[v]ůči třetí osobě, která nevznáší nárok na pozůstalost z titulu dědění, může dědic svá dědická práva doložit pouze potvrzením nabytí dědictví nebo dědickým osvědčením zapsaným do rejstříku“.

19 Článek 1028 občanského zákoníku stanoví: že „[n]akládá-li osoba, které bylo potvrzeno nabytí dědictví nebo vydáno dědické osvědčení, ačkoli dědicem není, s právem, které spadá do pozůstalosti, ve prospěch třetí osoby, nabývá osoba, která má z tohoto jednání prospěch, právo nebo je zproštěna od povinnosti, jednala-li v dobré víře“.

Občanský soudní řád

20 Článek 669[1] občanského soudního řádu stanoví:

„1. Dědický soud zruší dědické osvědčení zapsané do rejstříku, bylo-li o téže pozůstalosti rozhodnuto usnesením o potvrzení nabytí dědictví.

2. Je-li v souvislosti s touž pozůstalostí zapsáno do rejstříku více dědických osvědčení, zruší dědický soud na návrh dotčené osoby všechna dědická osvědčení a vydá usnesení o potvrzení nabytí dědictví.

3. Kromě okolností uvedených v odstavcích 1 a 2 je zrušení dědického osvědčení zapsaného v rejstříku přípustné jen v případech stanovených zákonem.“

21 Článek 679 tohoto zákona stanoví:

„1. Důkaz, že osoba, které bylo potvrzeno nabytí dědictví, není dědicem nebo že její dědický podíl je jiný, než jaký byl potvrzen, může být proveden jen v řízení o zrušení nebo o změně potvrzení nabytí dědictví za použití ustanovení této kapitoly. Osoba, která byla účastníkem řízení o potvrzení nabytí dědictví, se ovšem může změny usnesení o potvrzení nabytí dědictví domáhat jen tehdy, je-li její návrh založen na důvodu, který nemohla uplatnit v uvedeném řízení, a je-li návrh na změnu podán do jednoho roku ode dne, kdy jej mohla uplatnit poprvé.

2. Návrh na zahájení takového řízení může podat každá dotčená osoba.

3. Je-li prováděn důkaz, že dědictví nebo jeho část nabyla jiná osoba než osoba uvedená v pravomocném usnesení o potvrzení nabytí dědictví, dědický soud potvrdí změnou tohoto usnesení nabytí dědictví v souladu se skutečným právním stavem.

4. Ustanovení odstavců 1 až 3 se použijí obdobně na dědické osvědčení zapsané v rejstříku i na potvrzení nabytí předmětu odkazu *per vindicationem*.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

22 Otec WB, který zemřel dne 6. srpna 2016, byl polský státní příslušník, jehož obvyklé bydliště bylo v Polsku. WB byla jedním z účastníků řízení týkajícího se dědictví po jejím otci, které bylo zahájeno u P. Bac, jakožto notářky usazené v Polsku, za účelem získání dědického osvědčení. Tento akt byl vyhotoven touto notářkou dne 21. října 2016 podle polského práva.

23 Zůstavitel byl podnikatel, který vykonával hospodářskou činnost nedaleko německo-polské hranice. WB chtěla zjistit, zda zůstavitel nezanechal zůstatek u jedné či více německých bank, a pokud ano, v jaké výši může být tento zůstatek součástí pozůstalosti. Za tímto účelem požádala WB dne 7. června 2017 o vydání kopie dědického osvědčení vyhotoveného uvedenou notářkou spolu s potvrzením, že toto osvědčení je rozhodnutím v dědických věcech ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012,

vyhotoveným v podobě formuláře uvedeného v příloze 1 prováděcího nařízení č. 1329/2014. Podpůrně pro případ zamítnutí hlavního bodu žádosti navrhovatelka v původním řízení požádala, aby jí byla vydána kopie dědického osvědčení spolu s potvrzením, že toto osvědčení je veřejnou listinou v dědických věcech ve smyslu čl. 3 odst. 1 bodu i) nařízení č. 650/2012, vyhotovenou v podobě formuláře uvedeného v příloze 2 prováděcího nařízení č. 1329/2014.

24 Protokolem ze dne 7. června 2017 zástupce notářky vykonávající činnost v kanceláři vedené P. Bac tyto žádosti odmítl. V podstatě konstatoval, že dědické osvědčení je „rozhodnutím" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012 a že vzhledem k tomu, že Polská republika neinformovala Komisi v souladu s čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení, není možné, aby vydal osvědčení v podobě formuláře uvedeného v příloze 1 prováděcího nařízení č. 1329/2014. Pokud jde o podpůrný návrh WB, zástupce notářky uvedl, že kvalifikace dědického osvědčení jakožto „rozhodnutí" brání tomu, aby bylo považováno za „veřejnou listinou", takže ačkoli jsou splněny podmínky stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012, vydání odpovídajícího potvrzení v podobě formuláře uvedeného v příloze 2 nařízení č. 1329/2014 není možné.

25 WB dne 7. června 2017 podala žalobu k předkládajícímu soudu, přičemž zaprvé tvrdila, že dědické osvědčení splňuje všechny podmínky k tomu, aby bylo považováno za „rozhodnutí" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012, a zadruhé, že opomenutí Polské republiky informovat Komisi o tom, že notáři vydávající dědická osvědčení podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce a článku 79 tohoto nařízení, nemá vliv na právní povahu dědického osvědčení.

26 Předkládající soud má za to, že pro účely rozhodnutí o žalobě WB je nezbytné zjistit, zda potvrzení uvedené v příloze 1 nařízení č. 1329/2014 může být vydáno v případě procesních nástrojů, které nepodléhají vykonatelnosti. V tomto ohledu má předkládající soud za to, že výklad čl. 46 odst. 3 písm. b) nařízení č. 650/2012 ve spojení s čl. 39 odst. 2 nařízení č. 650/2012 hovoří ve prospěch použití uvedeného potvrzení v případě všech rozhodnutí včetně těch, která nepodléhají vykonatelnosti.

27 Předkládající soud má kromě toho za to, že je nutno zpřesnit definice pojmů „rozhodnutí" a „soud" ve smyslu nařízení č. 650/2012. Předkládající soud má za to, že polští notáři, kteří vydávají dědická osvědčení, vykonávají v případě určování právoplatných dědiců „soudní funkce stejně jako soudy" ve smyslu bodu 20 odůvodnění nařízení č. 650/2012. Předkládající soud rovněž poukazuje na to, že dědické osvědčení má účinky pravomocného usnesení o dědictví přijatého soudem, takže je třeba jej považovat za „rozhodnutí" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012. Předkládající soud si však klade otázku, zda pojem „rozhodnutí" znamená, že takové rozhodnutí má být vydáno orgánem příslušným k projednání sporných věcí mezi dotčenými stranami.

28 Pokud jde o neinformování ze strany členského státu, čímž byl porušen článek 79 nařízení č. 650/2012, předkládající soud má za to, že obsah tohoto ustanovení neumožňuje jednoznačně vyřešit otázku, zda má toto oznámení konstitutivní, nebo jen čistě informativní povahu.

29 V poslední řadě předkládající soud uvádí, že jestliže dědické osvědčení vyhotovené polským notářem nemá být považováno za „rozhodnutí" ve smyslu nařízení č. 650/2012, je naproti tomu nesporné, že splňuje podmínky k tomu, aby bylo považováno za „veřejnou listinu" ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. i) tohoto nařízení.

30 Za těchto podmínek se Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (krajský soud ve Velkopolském Hořově, Polsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba čl. 46 odst. 3 písm. b) [nařízení č. 650/2012] ve spojení s čl. 39 odst. 2 [tohoto nařízení] vykládat v tom smyslu, že potvrzení týkající se rozhodnutí v dědických věcech, jehož vzor stanoví příloha 1 [prováděcího nařízení č. 1329/2014], lze vydat i v souvislosti s rozhodnutími, jimiž se potvrzuje postavení dědice, ale nepodléhají (a to ani částečně) vykonatelnosti?

2) Je třeba čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012 vykládat v tom smyslu, že takové dědické osvědčení, které je vystavené ve formě notářského zápisu na základě nesporné žádosti všech účastníků řízení o vydání osvědčení a má právní účinky pravomocného soudního usnesení o potvrzení nabytí dědictví, jako je dědické osvědčení vyhotovené polským notářem, je rozhodnutím ve smyslu tohoto ustanovení […], a v důsledku toho je třeba čl. 3 odst. 2 první pododstavec nařízení č. 650/2012 vykládat v tom smyslu, že notáře, který vyhotovuje takové dědické osvědčení, je třeba považovat za soud ve smyslu posledně citovaného ustanovení?

3) Je třeba čl. 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení č. 650/2012 vykládat v tom smyslu, že oznámení provedené členskými státy podle článku 79 uvedeného nařízení je pouze informativní a není podmínkou k tomu, aby byl právní odborník s pravomocí v dědických věcech, který vykonává soudní funkce, považován za soud ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce nařízení, jestliže tento odborník splňuje podmínky vyplývající z posledně citovaného ustanovení?

4) V případě záporné odpovědi na první, druhou nebo třetí otázku: je třeba čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012 vykládat v tom smyslu, že kvalifikovat takový vnitrostátní procesní nástroj osvědčující postavení dědice, jako je polské dědické osvědčení, jako rozhodnutí ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012 brání tomu, aby bylo považováno za veřejnou listinu?

5) V případě kladné odpovědi na pátou otázku: je třeba čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012 vykládat v tom smyslu, že takové dědické osvědčení vystavené ve formě notářského zápisu na základě nesporné žádosti všech účastníků řízení o vydání osvědčení, jako je dědické osvědčení vyhotovené polským notářem, je veřejnou listinou ve smyslu tohoto ustanovení?“

K předběžným otázkám

Ke druhé a třetí otázce

31 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je zaprvé, zda je neinformování ze strany členského státu o výkonu soudních funkcí notáři podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 650/2012 určující, pokud jde o kvalifikaci těchto notářů jakožto „soudů“, a v případě záporné odpovědi, zda je čl. 3 odst. 2 první pododstavec tohoto nařízení třeba vykládat v tom smyslu, že notář, který vyhotoví takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení podle takové vnitrostátní právní úpravy, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, je „soudem“ ve smyslu tohoto ustanovení, jakož i dále zda čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat v tom smyslu, že takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, které notář vyhotoví na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení, je „rozhodnutím“ ve smyslu tohoto ustanovení.

32 Podle čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012 je „rozhodnutím“ každé rozhodnutí v dědických věcech vydané soudem členského státu bez ohledu na to, jak je toto rozhodnutí označeno, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem.

33 Rozhodnutí ve smyslu tohoto ustanovení tedy musí pocházet od „soudu“, takže k zodpovězení otázky, zda je třeba takové vnitrostátní dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, považovat za „rozhodnutí“, je třeba nejprve určit, zda orgán, který jej vystavil, má být považován za „soud“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 uvedeného nařízení.

34 Pokud jde o definici pojmu „soud“ podle čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 650/2012, toto ustanovení „soudem“ rozumí veškeré soudní orgány a všechny ostatní orgány a právní odborníky s pravomocí v dědických věcech, kteří vykonávají soudní funkce nebo jednají na základě zmocnění

soudním orgánem nebo pod dohledem soudního orgánu, jestliže tyto ostatní orgány a právní odborníci nabízejí záruky nestrannosti a práva všech stran být vyslechnut a jestliže jejich rozhodnutí vydaná podle práva členského státu, v němž působí, mohou být napadena před soudním orgánem nebo jím přezkoumána a mají obdobnou sílu a účinky jako rozhodnutí soudního orgánu v téže věci.

35 Článek 3 odst. 2 druhý pododstavec tohoto nařízení stanoví, že členské státy informují Komisi mimo jiné o ostatních nesoudních orgánech, které vykonávají soudní funkce.

36 Článek 79 nařízení č. 650/2012 v tomto ohledu uvádí, že Komise na základě informací členských států stanoví seznam ostatních orgánů a právních odborníků podle čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení. Členské státy oznámí Komisi všechny následné změny informací uvedených na tomto seznamu a Komise seznam odpovídajícím způsobem změní.

37 V projednávané věci je třeba konstatovat, že polští notáři nejsou na tomto seznamu uvedeni, neboť Polská republika je neoznačila jako nesoudní orgány vykonávající soudní funkce stejně jako soudy.

38 Před určením, zda notář, který na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení vyhotoví podle vnitrostátní právní úpravy takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, splňuje kritéria stanovená v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci nařízení č. 650/2012, je tudíž třeba rozhodnout o důsledcích neinformování podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce tohoto nařízení.

O důsledcích neinformování ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 650/2012

39 Je třeba poznamenat, že čl. 3 odst. 2 nařízení č. 650/2012 neuvádí orgány a právní odborníky, kteří jsou považováni za soudy ve smyslu uvedeného nařízení, ale konkrétně stanoví podmínky, které tyto orgány a právní odborníci musí pro tento účel splňovat.

40 Jak totiž vyplývá z judikatury Soudního dvora, na rozdíl například od nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (Úř. věst. 2004, L 143, s. 15; Zvl. vyd. 19/07, s. 38) nebo nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1), která neobsahují žádné obecné ustanovení stanovící podmínky, které musí orgán splnit, aby byl považován za soud, nařízení č. 650/2012 v čl. 3 odst. 2 uvádí, že pojem „soud“ ve smyslu tohoto nařízení zahrnuje nejen soudní orgány, ale rovněž všechny ostatní orgány a všechny ostatní právní odborníky s pravomocí v dědických věcech, kteří vykonávají soudní funkce a splňují podmínky stanovené v tomto posledně uvedeném ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. března 2017, Zulfikarpašić, C-484/15, EU:C:2017:199, bod 35, a ze dne 9. března 2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, bod 48).

41 Z toho vyplývá, že ostatní orgány a právní odborníci s pravomocí v dědických věcech, kteří nejsou soudní orgány, musí, aby mohli být považováni za „soudy“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 650/2012, splňovat kritéria stanovená tímto ustanovením.

42 V tomto ohledu musí každý členský stát v rámci nařízení č. 650/2012 pro stanovení seznamu uvedeného v článku 79 tohoto nařízení ověřit, zda orgány s pravomocí v dědických věcech splňují podmínky stanovené v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci uvedeného nařízení, aby mohly být považovány za „soudy“, a podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce téhož nařízení o nich musí informovat Komisi.

43 Ačkoliv toto oznámení Komisi zakládá domněnku, že vnitrostátní orgány oznámené podle článku 79 nařízení č. 650/2012 jsou „soudy“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení, okolnost, že vnitrostátní orgán na tomto seznamu není uveden, nemůže sama o sobě doložit, že tento orgán nesplňuje podmínky stanovené v čl. 3 odst. 2 uvedeného nařízení (obdobně viz rozsudek ze dne 30. května 2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, bod 31 a citovaná judikatura).

44 Z bodu 21 odůvodnění nařízení č. 650/2012 totiž vyplývá, že otázka, zda jsou notáři v konkrétním členském státě vázáni pravidly pro určení příslušnosti stanovenými v tomto nařízení, by měla záviset na tom, zda se na ně pro účely uvedeného nařízení vztahuje pojem „soud“, a nikoliv na tom, zda jsou zahrnuti na seznamu podle článku 79 téhož nařízení, který se stanoví na základě informace podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce tohoto nařízení.

45 Vnitrostátní soud, kterému byl předložen spor týkající se otázky, zda lze za „soud“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 650/2012 považovat vnitrostátní orgán nebo právního odborníka s pravomocí v dědických věcech, nebo vnitrostátní soud, který má pochybnosti o správnosti prohlášení učiněných členským státem, si může položit otázku, zda jsou v případu, který mu je předložen, splněny podmínky uvedené v tomto ustanovení a případně může Soudnímu dvoru předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za tímto účelem.

46 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že cíl nařízení č. 650/2012, kterým je zajistit řádný výkon spravedlnosti v Evropské unii, by byl vážně ohrožen, kdyby bylo možné, aby každý členský stát tím, že nezahrne orgány a právní odborníky vykonávající soudní funkce stejně jako soudy do oznámení pro Komisi podle článku 79 nařízení č. 650/2012, nebo naopak tím, že je do oznámení zahrne, určil, zda je lze považovat za „soud“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce uvedeného nařízení, aniž by byly dodrženy podmínky výslovně stanovené v tomto ustanovení.

47 Z toho, že Polská republika neinformovala Komisi o polských notářích ve smyslu článku 79 nařízení č. 650/2012, tedy nemůže být dovozováno, že je nelze považovat za „soudy“, pokud splňují podmínky stanovené tímto nařízením.

48 Z toho vyplývá, že neoznámení Polské republiky podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 650/2012 o tom, že notáři vykonávají soudní funkce, je pouze informativní.

49 Je proto nezbytné samostatně určit, zda notář, který na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení vyhotoví dědické osvědčení, splňuje podmínky stanovené v článek 3 odst. 2 prvním pododstavci nařízení č. 650/2012, aby mohl být považován za „soud“ ve smyslu tohoto ustanovení.

K pojmu „soud“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 650/2012

50 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury jak z požadavků jednotného použití unijního práva, tak ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. června 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, bod 33).

51 Podle čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce nařízení č. 650/2012, jak je uvedeno v bodě 34 tohoto rozsudku, mimosoudní orgán nebo právní odborník s pravomocí v dědických věcech spadají pod pojem „soud“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud vykonávají soudní funkce nebo jednají na základě zmocnění soudním orgánem nebo pod dohledem soudního orgánu, jestliže splňují podmínky stanovené v tomtéž ustanovení.

52 Podmínky stanovené v čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci nařízení č. 650/2012, jak zdůraznil generální advokát v bodech 76 a 77 svého stanoviska, zajišťují dodržování zásady vzájemné důvěry při výkonu spravedlnosti v členských státech, která je základem při uplatňování ustanovení tohoto nařízení o uznávání a výkonu rozhodnutí podle hlavy IV uvedeného nařízení a která odůvodňuje rozdíl v právním režimu oběhu rozhodnutí a listin v členských státech.

53 I když jsou soudní funkce a činnosti notáře odlišné, z bodu 20 odůvodnění nařízení č. 650/2012 nicméně vyplývá, že v rámci tohoto nařízení je třeba pojem „soud“ vykládat široce tak, aby zahrnoval také notáře, pokud v některých dědických záležitostech vykonávají soudní funkce. Naproti tomu tentýž bod odůvodnění uvádí, že pojem „soud“ by neměl zahrnovat nesoudní orgány členských států, které mají podle vnitrostátních právních předpisů pravomoc jednat v dědických věcech, jako jsou například notáři ve většině členských států, v nichž v souladu s běžnou praxí nevykonávají soudní funkce.

54 Je tudíž třeba určit, zda v kontextu nařízení č. 650/2012 notář, který vystaví dědické osvědčení, vykonává soudní funkce ve smyslu čl. 3 odst. 2 uvedeného nařízení.

55 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že výkon soudních funkcí s sebou nese pravomoc rozhodnout z vlastní pravomoci o případných sporných věcech mezi dotčenými stranami (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, EU:C:1994:221, body 17 a 18). K tomu, aby byl orgán posuzován s ohledem na specifickou povahu činnosti, kterou vykonává, jakožto orgán vykonávající soudní funkci, mu musí být svěřena pravomoc rozhodnout o případném sporu (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 24. března 2011, Bengtsson, C-344/09, EU:C:2011:174, bod 19 a citovaná judikatura). Tak tomu není v případě, že pravomoc dotčeného právního odborníka závisí pouze na vůli stran.

56 Je proto nezbytné mít za to, že orgán vykonává soudní funkce v případě, že může být příslušný v případě sporu v dědických věcech. Toto kritérium platí nezávisle na sporné či nesporné povaze řízení o vydání dědického osvědčení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. června 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, bod 44).

57 V projednávané věci je třeba uvést, že podle článku 1027 občanského zákoníku notář dědickým osvědčením v nesporných řízeních o dědictví osvědčuje dědická práva dědiců ve vztahu k třetím osobám, které nejsou oprávněnými dědici.

58 Toto dědické osvědčení může být podle čl. 95c odst. 2 bodu 1 notářského řádu vydáno notářem pouze na základě souhlasné žádosti dědiců. Notář z moci úřední ověřuje skutkové okolnosti podle čl. 95e odst. 1 tohoto notářského řádu, přičemž uvedené osvědčení nevydá, má-li pochybnosti o pravomoci tuzemských soudů, obsahu příslušného cizího práva, osobě dědice, výši dědických podílů, a v případě, kdy zůstavitel zřídí odkaz *per vindicationem*, o osobě, v jejíž prospěch je odkaz *per vindicationem* zřízen, a o předmětu odkazu. Kromě toho musí notář podle čl. 95e odst. 2 bodu 2 notářského řádu vyhotovení dědického osvědčení odmítnout, zejména pokud při sepisování protokolu o dědictví nebyli přítomni všichni oprávnění dědici.

59 Z těchto ustanovení vyplývá, že tyto činnosti notáře týkající se vydání dědického osvědčení jsou vykonávány na základě souhlasné žádosti dotčených stran, což v případě neexistence dohody stran ponechává nedotčenými pravomoci soudu, přestože podle polských právních předpisů mají notáři povinnost ověřovat dodržování podmínek stanovených zákonem pro vydání dědického osvědčení, neboť nevykonávají žádnou rozhodovací pravomoc.

60 Dále je kromě toho třeba konstatovat, že podle článků 4 a 5 notářského řádu notáři vykonávají svobodné povolání, které jako hlavní činnost zahrnuje poskytování několika samostatných služeb za úplatu stanovenou v mezích sazeb na základě dohody se stranami.

61 Uvedené činnosti tedy nelze jako takové považovat za spjaté s výkonem soudních funkcí.

62 Jelikož podmínky stanovené v čl. 3 odst. 2 nařízení č. 650/2012 jsou kumulativní, není nutné určit, zda jsou splněny ostatní podmínky stanovené v tomto ustanovení, neboť v projednávané věci není splněna podmínka výkonu soudních funkcí.

63 Vzhledem k tomu, že takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, není vydáno soudem ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení č. 650/2012, nepředstavuje toto osvědčení v souladu s bodem 32 tohoto rozsudku „rozhodnutí“ v dědických věcech ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) tohoto nařízení.

64 S ohledem na výše uvedené je na druhou a třetí otázku třeba odpovědět takto:

– článek 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat v tomto smyslu, že neinformování ze strany členského státu o výkonu soudních funkcí notáři, které je upraveno v tomto ustanovení, není určující, pokud jde o kvalifikaci těchto notářů jakožto „soudů“;

– článek 3 odst. 2 první pododstavec nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat v tomto smyslu, že notář, který vyhotoví na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení takový dokument, jako je dokument dotčený ve věci v původním řízení, není „soudem“ ve smyslu tohoto ustanovení, a čl. 3 odst. 1 písm. g) tohoto nařízení je tudíž třeba vykládat v tom smyslu, že takový dokument není „rozhodnutím“ ve smyslu tohoto ustanovení.

K první a čtvrté otázce

65 Vzhledem k odpovědím podaným na druhou a třetí otázku není na první a čtvrtou otázku třeba odpovídat.

K páté otázce

66 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda je třeba čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012 vykládat v tom smyslu, že takové dědické osvědčení, jako je polské dědické osvědčení, které vyhotoví notář na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení, je „veřejnou listinou“ ve smyslu tohoto ustanovení, k jejímuž vydání může být připojen formulář podle čl. 59 odst. 1 druhého pododstavce uvedeného nařízení, který odpovídá formuláři uvedenému v příloze 2 prováděcího nařízení č. 1329/2014.

67 Podle čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012 se „veřejnou listinou“ rozumí dokument v dědické věci, který byl formálně vyhotoven nebo registrován jako veřejná listina v některém členském státě, jehož pravost se vztahuje na podpis i na obsah veřejné listiny a byla ověřena orgánem veřejné moci či jiným orgánem zmocněným pro tento účel členským státem původu.

68 Z bodu 62 odůvodnění tohoto nařízení kromě toho vyplývá, že pojem „pravost“ by měl být autonomním pojmem, který by měl zahrnovat řadu prvků mimo jiné původnost listiny, splnění formálních náležitostí, pravomoc orgánu, jenž listinu vyhotovil, a postup, jímž je vyhotovena. Pojem „pravost“ by měl zároveň zahrnovat faktické prvky zapsané do veřejné listiny příslušným orgánem, jako například skutečnost, že uvedené strany se před tento orgán dostavily v uvedený den a učinily uvedená prohlášení.

69 V projednávané věci, jak uvedla polská vláda, jsou notáři podle polského práva oprávněni v dědických záležitostech vystavovat listiny a dědické osvědčení je formálně vyhotovováno jako veřejná listina. Kromě toho podle článku 95j notářského řádu, má toto dědické osvědčení účinky pravomocného usnesení o potvrzení nabytí dědictví.

70 Je třeba rovněž konstatovat, že podle článku 95e notářského řádu, jak bylo připomenuto v bodě 58 tohoto rozsudku, notář provede kontrolu, na základě které může odmítnout vydání dědického osvědčení, takže pravost tohoto osvědčení se vztahuje na jeho podpis i na jeho obsah.

71 Takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, tudíž splňuje podmínky stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012. Jedná se proto o veřejnou listinu, jejíž kopie může být vydána spolu s formulářem podle čl. 59 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 650/2012, který odpovídá vzoru uvedenému v příloze 2 prováděcího nařízení č. 1329/2014.

72 S ohledem na výše uvedené je třeba na pátou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat v tom smyslu, že takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, které vyhotoví notář na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení, je „veřejnou listinou“ ve smyslu tohoto ustanovení, k jejímuž vydání může být připojen formulář podle čl. 59 odst. 1 druhého pododstavce tohoto nařízení, který odpovídá formuláři uvedenému v příloze 2 prováděcího nařízení č. 1329/2014.

K nákladům řízení

73 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Článek 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení je třeba vykládat v tom smyslu, že neinformování ze strany členského státu o výkonu soudních funkcí notáři, které je upraveno v tomto ustanovení, není určující, pokud jde o kvalifikaci těchto notářů jakožto „soudů“.**

   Článek 3 odst. 2 první pododstavec nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat v tomto smyslu, že notář, který vyhotoví na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení takový dokument, jako je dokument dotčený ve věci v původním řízení, není „soudem“ ve smyslu tohoto ustanovení, a čl. 3 odst. 1 písm. g) tohoto nařízení je tudíž třeba vykládat v tom smyslu, že takový dokument není „rozhodnutím“ ve smyslu tohoto ustanovení.

2) **Článek 3 odst. 1 písm. i) nařízení č. 650/2012 je třeba vykládat v tom smyslu, že takové dědické osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve věci v původním řízení, které vyhotoví notář na základě souhlasné žádosti všech účastníků notářského řízení, je „veřejnou listinou“ ve smyslu tohoto ustanovení, k jejímuž vydání může být připojen formulář podle čl. 59 odst. 1 druhého pododstavce tohoto nařízení, který odpovídá formuláři uvedenému v příloze 2 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1329/2014 ze dne 9. prosince 2014, kterým se stanoví formuláře uvedené v nařízení č. 650/2012.**

Podpisy.